

Adrian SOLOMON

CELESTIN CHEREBEȚIU ȘI ȘCOALA MUZICALĂ BLĂJEANĂ

CELESTIN CHEREBEȚIU AND THE MUSICAL SCHOOL FROM BLAJ

Abstract: *Outstanding representative of the musical school, founded in Blaj by Jacob Mureșianu, Celestin Cherebețiu taught his students for no more than 25 years how to understand and love music, be it vocal or orchestral, religious or laic, classical or popular. He composed mostly religious music, but his school anthems and other pieces are still considered little musical jewels. He initiated a much-needed reform of the religious songs, but unfortunately he could not finish it because of the suppression of the Greek-Catholic Church in 1948.*

Profesorul Celestin Cherebețiu a fost una din figurile emblematice ale școlilor blăjene. Blajul a constituit pentru tânărul învățăcel locul în care și-a efectuat o parte din studiile secundare (1914-1918) și studiile teologice (1918-1921). Tot aici și-a început cariera didactică în anul școlar 1925/26, a continuat-o după reîntoarcerea de la Roma, în anul 1928, până în 1946, anul stabilirii sale la Cluj. Însumăți 25 de ani, din șirul celor 77 de ani cât a trăit, Celestin Cherebețiu i-a petrecut în urbea scolastică a Transilvaniei, Blajul.

Celestin Cherebețiu s-a născut la data de 24 ianuarie 1901, în localitatea Bogata de Jos, în comitatul Szolnok – Dăbâca, ca fiu al preotului greco-catolic Mihail Cherebețiu și al Ilenei Cherebețiu, născută Bălan. Numele familiei are o istorie veche, datând din timpul domnitorului moldovean Petru Rareș. Acesta a intervenit în Transilvania împotriva trupelor și partidei prohabzburgice în 1529, 1541, 1542, 1543. Pentru ajutorul dat i se recunoaște stăpânirea asupra Ciceului cu cele 60 de sate, Cetății de Baltă, Ungurașului și a orașelor Bistrița și Rodna.¹ În perioada în care se clădea biserica din localitatea Vad, aparținând cetății Ciceului, vornicul Caraba supraveghea bunul mers al construcției. El a avut mai mulți urmași stabiliți în satul Boiu-Mare, care se numeau Carabas, Carabes sau Kerebecz. Numele Kerebecz s-a perpetuat în timp. Marele istoric Nicolae Iorga, în timpul vizitelor sale de studiu privind ctitoria lui Petru Rareș de la Vad, a fost primit de preotul satului Basiliu Cherebețiu, bunicul compozitorului.²

Celestin Cherebețiu urmează cursurile școlii primare reformate din orașul Dej între anii 1906 și 1910, unde s-a remarcat ca un elev cu rezultate foarte bune la învățătură, dar mai ales cu aptitudini muzicale deosebite. După absolvirea școlii primare, părinții consideră că tânărul Celestin trebuie să-și continue studiile. Urmează cursurile Gimnaziului superior funcțional din Năsăud, localitate aleasă de Maria Tereza drept centru al celor 44 de sate românești de graniță din această parte a Imperiului. Gimnaziul năsăudean a avut profesori bine pregătiți, printre ei numărându-se și viitorul său

¹ Constantin Giurescu, Dinu Giurescu, *Scurtă istorie a românilor*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1977, p. 126.

² Vasile Nemeș, *Compozitorii transilvăneni care au contribuit la dezvoltarea muzicii bisericești*, teză de licență, Sibiu, 1983, ms. dactilografiat.

profesor de la Blaj, Iacob Mureșianu, și Augustin Bena, viitorul său profesor de la Conservatorul clujean. După patru ani (1910-1914) petrecuți la Năsăud, elevul Celestin Cherebețiu se transferă la Gimnaziul superior greco-catolic din Blaj. Conform Testimoniului scolastic³ nr. 7 din anul școlar 1917/1918, elevul Cherebețiu obține calificative bune, iar la obiectul muzică, calificativul de eminent. Pe data de 21 iulie 1918 promovează examenul de maturitate, după care urmează cursurile Academiei teologice pe care o va absolvi în anul 1921.

Calitățile muzicale deosebite cu care a fost înzestrat și influența exercitată de profesorul său Iacob Mureșianu îl determină să se înscrie la Conservatorul de muzică și artă dramatică din Cluj, beneficiind de o bursă de studii din partea Mitropoliei greco-catolice din Blaj. În perioada studiilor muzicale, Celestin Cherebețiu îi are profesori pe Augustin Bena (teorie - solfegiu), Gheorghe Dima (ansamblu coral), Romulus Cioancă (vioară), Marțian Negrea (contrapunct, compoziție). Dintre materiile pe care le studiază la Conservator este atras îndeosebi de compoziție, vioară și teoria instrumentelor. Din anul 1923 și până în anul 1925, când promovează examenul de licență, Celestin Cherebețiu a funcționat ca pedagog la internatul Liceului „Gheorghe Barițiu”. În aceeași perioadă a urmat și cursurile Facultății de Litere, Secția latină - italiană.

După încheierea studiilor superioare, proaspătul profesor de muzică se reîntoarce la Blaj, unde i se încredințează catedra de muzică vocală și instrumentală a Liceului „Sf. Vasile cel Mare”, unde rămâne pe perioada anului școlar 1925/1926. După primul an de profesorat, Celestin Cherebețiu primește, în urma intervenției Preaveneratului Consistoriu Arhiepiscopesc, o bursă la Roma, la „Pontificia Scuola Superiore di Musica Sacra”. Aici se specializează în muzică gregoriană și scriitură de tip palestrinian. La Conservatorul din Roma îi are profesori pe cunoscuții Rafaele Casimiri și Carlo Refice, la armonie, Antonio Dobici, la contrapunct și fugă, și Paulo Ferretti, la estetică. În anul 1928 își va lua *Licenza (Prolytatus) Gregoriana*. Cunoștințele muzicale dobândite în timpul celor doi ani de studii îl vor ajuta în activitatea pe care o va desfășura în anii următori la Blaj, dar mai ales la Cluj.

La data de 1 septembrie 1928, începe activitatea didactică a profesorului Celestin Cherebețiu la Școala Normală de Băieți din Blaj, la început ca profesor suplinitor, apoi ca profesor provizoriu (1929) și profesor definitiv (1934). Un moment important în viața tânărului profesor de muzică este căsătoria cu Livia Domșa, care a avut loc pe data de 15 iulie 1929. Anul căsătoriei este și anul în care Celestin Cherebețiu este hirotonit preot în Catedrala Sf. Treime din Blaj de către mitropolitul Dr. Vasile Suci.

Activitatea didactică pe care profesorul Cherebețiu a desfășurat-o la Blaj a fost una de excepție și a durat până în anul 1946, când familia se mută la Cluj. În acest oraș, Celestin Cherebețiu și-a continuat cariera didactică la Școala Normală de Învățători până în anul 1948 când, în urma interzicerii Bisericii Greco-Catolice, este nevoit să renunțe la această catedră. Își va relua activitatea didactică în anul 1951, la Conservatorul „Gheorghe Dima”, unde va preda armonia, contrapunctul și pedagogia muzicală. În anul 1967 se pensionează, după 42 de ani de activitate didactică, dar va continua să predea până în anul 1970. Din motive materiale, dar și din dragoste pentru muzică, între anii

³ Vasile Stanciu, *Muzica bisericească corală din Transilvania*, Cluj-Napoca, Editura Presa Universitară Clujeană, 2001, p. 218.

1948 și 1958 a funcționat ca instrumentist (violă) la Filarmonica de Stat din Cluj, iar apoi în orchestra Operei Române din Cluj, conducând mai mulți ani și corul Filarmonicii. Se stinge din viață la 11 ianuarie 1978 și este înmormântat în Cimitirul Central din Cluj-Napoca, fiind condus pe ultimul drum de familie, prieteni, cunoscuți, foști elevi și studenți, pe acordurile corului „Iacob Mureșianu” dirijat de profesorul Marius Cuteanu.

CREAȚIA MUZICALĂ

Încă de la venirea sa la Blaj în calitate de profesor, Celestin Cherebețiu a preluat ideile școlii muzicale blăjene, școală al cărei întemeietor a fost Iacob Mureșianu. Făcând studiile liceale în Blaj, „orașul școlilor”, Celestin Cherebețiu l-a cunoscut pe maestrul blăjean, i-a cunoscut complexitatea muncii sale în domeniul didactic, artistic și de creație. Modelul inițiat de această personalitate a muzicii românești, care avea la bază triada profesor - artist - compozitor, a fost adoptat de profesorii care i-au urmat: Nicodim Ganea, Heinz Heltmann, Celestin Cherebețiu, Sigismund Toduță și alții. Datorită acestor considerente, viața muzicală a micului oraș a cunoscut un nivel comparabil doar cu cea a marilor orașe ale Transilvaniei, iar o bună parte a profesorilor de la Conservatorul clujean au profesat, au fost elevi sau au provenit de la Blaj: Sigismund Toduță, Augustin Bena, Max Eisikovits, Celestin Cherebețiu, Emiliu Dragea.

Activitatea de creație a lui Celestin Cherebețiu, deși nu a fost una de mari dimensiuni, a dat la iveală numeroase lucrări muzicale, mai ales religioase, care dovedeau cunoștințe temeinice în domeniul armoniei, contrapunctului și orchestrației, dar și multă sensibilitate artistică. Compozitorul debutează cu lucrarea de cameră *Preludiu și fugă în trei voci pentru pian*, scrisă în anul 1925 la Cluj, atunci când se afla în ultimul an de conservator. Prin această lucrare camerală, Celestin Cherebețiu încununează anii de studiu în domeniul armoniei și contrapunctului, materii care l-au pasionat și pe care mai târziu le va preda și le va detalia în numeroase lucrări muzicale cu caracter didactic (manuale și cursuri universitare). Odată cu debutul său în orașul Blaj, profesorul de muzică și-a continuat activitatea de creație, compunând lucrări muzicale de o mare diversitate tematică și stilistică. În domeniul muzicii sacre a compus:

Lucrări coral-simfonice:

Psalm I pentru cor mixt și orchestră; cor mixt și fanfară;

Liturghia Sf. Ioan Gură de Aur pentru cor mixt și orchestră;

Fiul răstăcit, cantată (simfonie dramatică) pentru cor mixt, soliști și orchestră mare;

Doxologia mare pentru cor mixt și orchestră, cor *a capella*;

Orbul din naștere, simfonie dramatică (poem dramatic) pentru cor, soliști și orchestră mare (nefinisată).

Muzică corală bisericească:

Liturghia greco-catolică, armonizată pentru cor mixt cu părțile: *Împărate ceresc*, *Sfinte Dumnezeule*, *Heruovicul* (solo tenor), *Cu vrednicie*, *Sfânt*, *Pe Tine Te lăudăm*, *Cuvine-se cu adevărat*⁴;

⁴ *Ibidem*, p. 230: „Liturghia pentru cor mixt a fost alcătuită după notele în manuscris, din repertoriul coral liturgic al Catedralei de la Blaj întocmit de compozitor între anii 1935-1946. O parte din părțile liturghiei a fost aranjată la patru voci de Emiliu Dragea după o versiune la trei voci aflată în păstrare la călugărițele Blajului. Aceasta se referă mai ales la părțile de la începutul slujbei”.

Voi ceruri vă-ndurați – colindă din Transilvania;

Pogorât-a, pogorât.

Muzică bisericească – prelucrări după alți compozitori:

La râul Vavilonului, după Ch. Gounod, prelucrare pentru cor mixt;

Tu ești Petru, după M. Pop de Bruckenthal;

Ave Maria, după J. Arcadelt, pentru cor mixt și orchestră.

Și în domeniul muzicii laice Celestin Cherebețiu a realizat o serie de prelucrări pentru formațiile sale corale și instrumentale.

Prelucrări populare pentru fanfară: *Chindia, Hațegana, Învârtita, De pe Someș.*

Prelucrări după melodiile lui Nicodim Ganea: *Du-te dor cu dorurile și Pastorală* (Din poiana Vadului).

Piese originale: *Lui Augustin Bunea*, pe versuri de I. Borcea, cor mixt;

Imnul elevilor de la Școala Normală de Învățători Blaj, pe versuri de Dionisie Popa-Mărgineni.

Despre compozitorul Celestin Cherebețiu s-a scris în repetate rânduri, dar cele mai inspirate gânduri au fost inserate într-un manuscris aparținând, probabil, unui fost student:

Prin creațiile sale, în special în muzica religioasă, nu a vibrat numai compozitorul, artistul, ci a făcut să vibreze inimile și sufletele celor care i-au ascultat și i-au gustat compozițiile. În aceasta constă talentul și sensibilitatea sa artistică. Ca orice artist talentat Celestin Cherebețiu a avut darul de a emoționa; numai așa se explică și darul de a trezi în ascultători, propriile sale gânduri și sentimente emoționale, iar când gândurile artistului devin propriile gânduri ale ascultătorului, artistul trebuie să fie sigur că și-a atins scopul. Cei care am ascultat sau am interpretat muzica sa, afirmăm cu tărie și cu convingere un adevăr necontestat: adevărata biografie a omului este opera sa⁵.

REFORMA MUZICII BISERICEȘTI

După absolvirea conservatorului și un an petrecut la catedră, în calitate de profesor de muzică la Liceul de Băieți, Celestin Cherebețiu pleacă la Roma, ca beneficiar al unei burse oferite de Mitropolia Blajului, unde are posibilitatea să se specializeze la cunoscuta „Pontificia Scuola di Musica Sacra”. Anii petrecuți la vestita școală romană îi vor marca activitatea pe care o va desfășura la Blaj, atât în domeniul compoziției, cât și în cel al studierii muzicii bisericești din Provincia mitropolitană de Alba Iulia și Făgăraș. Studiile teologice, sfințirea sa ca preot și mai apoi obținerea postului de dirijor al corului Catedralei îl fac pe tânărul profesor să cunoască din ce în ce mai bine cântarea bisericească. Astfel, el constată o degradare continuă suferită de cântările bisericești ce se cântau la Blaj. Gândindu-se la perspectiva pe care o avea muzica bisericească în această situație, profesorul Cherebețiu inițiază o reformă care are drept scop o uniformizare în cântare. El considera că atingerea acestui scop se putea face prin:

- fixarea în scris a cântărilor bisericești;
- stabilirea unei forme fixe tipice a cântărilor bisericești în felul cum se cântă la Blaj;
- adoptarea unui ritm muzical adecvat cântărilor;

⁵ Manuscris nesemnat, Cluj-Napoca, 1978, p. 6.

- înlăturarea înfloriturilor care îngreunau cântarea;
- publicarea cântecelor bisericești pentru ca acestea să fie la dispoziția cantorilor și a credincioșilor.

Preocupat de reușita muncii sale, Celestin Cherebețiu ia legătura cu fostul său profesor de la Conservatorul clujean, Traian Vulpescu, bun cunoscător al muzicii bisericești din Muntenia, căruia, prin scrisoarea sa din 18 aprilie 1932, îi solicită sprijin:

Mult stimat domnule Profesor,

Conform înțelegerii vă trimit tot ceea ce s-a scris la Blaj până acum pe terenul muzicii bisericești. Înaintea mea nu s-a lucrat nimic în această direcție. Dacă Blajul are și pete negre, apoi e cert, că cea mai neagră este aceasta a problemei cântărilor bisericești. Nu vă puteți închipui cât a trebuit să lupt până să ajung aici și nu știu dacă voi reuși să merg mai departe. E greu să strici datinile. Îmi pare foarte bine că vă ocupați cu muzica bisericească și aș dori să ne dați și dumneavoastră concursul la reforma muzicală ce voim să facem la Blaj⁶.

Un prim pas în calea reformei muzicii bisericești îl constituie publicarea, la 6 decembrie 1929, a *Liturghiei Sf. Ioan Gură de Aur în felul cum se cântă la Blaj*, armonizată la 2 voci de profesorul Cherebețiu. Melodiile liturghiei au fost notate pe melodia antifonului IV, bazată pe modul natural mixolidian de Sol. În februarie 1930, continuă publicarea cântărilor bisericești cu *Cele opt versuri bisericești în felul cum se cântă la Blaj*, care conține cântările *Vecerniei*, iar în luna septembrie a aceluiași an, cu *Mânecatul*, care cuprinde cântările *Utreniei*. La cererea compozitorului, lucrările au fost revizuite și corectate înaintea publicării de o comisie compusă din Revs. Domn Iacob Popa, canonic-prepozit, Revs. Domn Iuniu Brut Micu, directorul Cancelariei Mitr. și a Cursurilor de Cantori și M.O.D. Ioan Moldovan, profesor la Liceul de Băieți și fost profesor de Cant bis. la Academia Teologică din Blaj. În Prefața culegerii *Cele opt ...*, autorul a ținut să precizeze: „On. Comisie cu ocazia corectării a ținut seama de felul cum au cântat versurile mult regretatul cântăreț bis. Nicolae Ionaș și urmașul acestuia, P.O.D. Aron Papiu, prof. pens.”

Un an mai târziu apare culegerea *Cântări bisericești ocazionale în felul cum se cântă la Blaj*, care cuprinde cântările importante de la înmormântări și cununie, iar la final, două piese muzicale armonizate de Celestin Cherebețiu pentru cor bărbătesc, legate de rânduiala înmormântării. Raportul Comisiei Consistoriale încredințate cu revizuirea și cenzurarea notației cântărilor bisericești de la înmormântări și cununii îi solicită întocmirea unui referat cu privire la unificarea cântărilor bisericești și i se sugerează și o purificare a acestora. Referatul întocmit cuprinde la început un scurt istoric al muzicii sacre creștine. Este prezentat momentul unificării cântării în Biserica latină de către Papa Grigore cel Mare, prin al său *Antifonar*. În continuare sunt amintite numele pontifilor romani și conciliilor care au încurajat dezvoltarea muzicii sacre.

În biserica română unită, situația muzicii sacre este delicată, doar două eparhii, Oradea și Blaj, având notate versurile bisericești. Lipsa notației și insuficiența culturii muzicale a cântăreților bisericești sunt cauzele deteriorării muzicii sacre din biserica unită. Rezolvarea acestor probleme se poate face doar de autoritatea bisericească, prin impunerea acelorași cântări pe tot cuprinsul Provinciei Mitropolitane.⁷

⁶ Vasile Stanciu, *op. cit.*, p. 227.

⁷ Celestin Cherebețiu, *Răspuns la scrisoarea Preaveneratului Consistor Nr. 3499 din 14 iulie 1931*, p. 1.

Un semnal de alarmă în legătură cu declinul muzicii bisericești este tras de preotul Gavril Pop-Vetiș, în articolul intitulat *Cântarea bătrână piere*. Conform autorului, declinul muzicii sacre este provocat îndeosebi de cântăreții bisericești, care obțin diploma la repezeală, fără o pregătire temeinică. Din cauza acestora, melodiile vechi suferă deformări, denaturări.

Menținerea farmecului cântărilor noastre bisericești o va putea face singur numai școala de cântăreți a cărei necesitate și importanță se arată tot mai impetuos. [...] O singură școală pentru întreaga Provincie bisericească, dar o școală bine formată și bine îndrumată cu profesori cântăreți de seamă.⁸

Celestin Cherebețiu continuă ideile susținute de preotul Vetîș printr-un articol publicat în ziarul „Unirea” din 18 aprilie, intitulat *Cântare nouă – Bătrânele noastre cântări bisericești trebuiesc îndreptate*. Articolul cuprinde o analiză a situației dezastruoase a cântărilor bisericești și principalele modalități prin care muzica ar putea fi salvată, constituindu-se într-un adevărat program de reformă a muzicii bisericești. În încheierea articolului, profesorul Celestin Cherebețiu avertizează: „Cântările bisericești în forma pe care le avem azi, nu pot să rămână ... Suntem în ceasul al doisprezecelea”⁹.

În anul 1935 a publicat ediția a II-a a *Liturghiei Sf. Ioan Gură de Aur în felul cum se cântă la Blaj*, ediție revizuită și îndreptată. Paralel cu activitatea de notare a cântărilor bisericești, Celestin Cherebețiu începe sistematizarea repertoriului corului mixt al Catedralei. Piese muzicale din repertoriul corului se regăsesc într-un caiet care cuprinde aproximativ 35 de piese, multiplicat la șapirograf. Ultima culegere întocmită de Celestin Cherebețiu, în anul 1939, purta numele de *Pricesne și alte cântări liturgice*. Această lucrare cuprinde pricesnele de peste săptămână și cele duminicale, culese de pe cuprinsul arhidiecezei. De asemenea, culegerea mai cuprinde cântările *Liturghiei Sf. Vasile cel Mare și a Sf. Grigore Dialogul* și piesa corală *Psalm I*, aparținând autorului.¹⁰ În prefața acestei lucrări se precizează că au rămas netipărite irmoasele, podobiile, condacele și alte melodii speciale, cu toate că ele au fost puse pe note și transmise studenților de la Academia teologică în cadrul orelor de cant bisericesc. Înfăptuirea reformei muzicii bisericești nu a putut fi finalizată datorită războiului și mai apoi a interzicerii bisericii greco-catolice.

ACTIVITATEA DIDACTICĂ

Școlile Blajului au fost slujite, de-a lungul timpului, de sute de profesori care, cu multă abnegație și modestie, au sădit în inima ucenicilor lor sămânța dragostei de învățatură, pusă în slujba nației române din Transilvania. Unul dintre acești dascăli care au rămas în sufletul elevilor datorită modului exemplar de a-și face datoria, atât la clasă, cât și în afara ei, a fost Celestin Cherebețiu. Cuvinte calde, pline de simțire ne-au lăsat mulți foști elevi, dar parcă cele mai frumoase aparțin unuia al cărui nume a rămas, din păcate, necunoscut:

⁸ „Unirea”, nr. 13 (XLI)/28 martie 1931, p. 1.

⁹ „Unirea”, nr. 16 (XLI)/18 aprilie 1931, p. 1.

¹⁰ Andrei Roman, *Muzica bisericească de la Blaj între tradiția orală și notație*, lucrare de licență, p. 8.

... era de o modestie fermecătoare, care permitea să ți-l apropii; era, mai degrabă, un coleg mai mare, dar un coleg respectat și apreciat, pe măsura simpatiei ce i-o purtam. Tocmai aceste amintiri de neuitat, despre acest minunat om, care a fost profesorul Celestin Cherebețiu, fac să retrăiesc nostalgia acestor ani de tinerețe. Este plăcut să-ți retrăiești o parte din viață lângă candela amintirilor, pentru că amintirile sunt ca o MUZICĂ, care vine de undeva de departe¹¹.

La rândul său, Celestin Cherebețiu l-a avut model pe profesorul Iacob Mureșianu în perioada în care era elev al Gimnaziului superior din Blaj. De la el a deprins arta predării muzicii, care nu însemna o teoretizare excesivă, ci un echilibru între teorie și practica muzicală. Tot de la Iacob Mureșianu a deprins metoda învățării nobilei arte cu ajutorul instrumentelor muzicale. Și poate că reîntoarcerea lui Celestin Cherebețiu în „orașul școlilor” s-a datorat tot amintirii mentorului său, maestrul Iacob Mureșianu.

Începe lungul drum al activității didactice la Liceul de Băieți din Blaj, unde, cu 7 ani în urmă, absolvise și el, în anul școlar 1928/1929, ca profesor de muzică sau „maestru” suplinitor. A predat muzica vocală, vioara, ansamblul de violine și cântul bisericesc. Din 1929 predă, în completare, la Liceul „Sf. Vasile cel Mare”, muzică vocală și ansamblu coral. În orele de muzică vocală elevii au învățat și cântările bisericești: „Elevii au făcut progrese îmbucurătoare, mai cu seamă de când profesorul lor de muzică Celestin Cherebețiu a publicat *Liturghia pe 2 voci și cele opt versuri*”¹².

În anul școlar 1931/1932, profesorul Cherebețiu devine maestru titular provizoriu, iar în anul următor, „Onoratul minister cu ordinul nr. 149906/933 a asimilat pe domnul profesor de muzică Celestin Cherebețiu în baza pregătirii pe care o are”¹³.

După încă 2 ani, ministerul „cu ordinul ministerial Nr. 131613/933 i-a recunoscut gradația I pentru vechime pe data de 1 aprilie 1934, iar prin Ordinul Ministrului Nr. 114061/933 i-a aprobat să poarte titlul de profesor”¹⁴. Pe data de 16 mai 1934, inspectorul general George Breazul a inspectat lecțiile profesorului Celestin Cherebețiu, în vederea obținerii definitivatului. Cu această ocazie, muzicologul și compozitorul nota în procesul-verbal:

Profit de prilejul pe care mi-l oferă inspecția de definitivat a domnului Celestin Cherebețiu, pentru ca să-mi pot însemna bucuria de a afla aici o școală în care sufletul românesc vibrează puternic nu numai în muzică ci în tot ce este năzuință de învățatură și educație. Creștinătatea și românitatea, pârgghiile de rezistență ale firii și dezvoltării noastre se îngemănează aici într-o unitate care dă siguranță că în această temeinică întocmire școlară sunt minunate garanții de progres didactic în spiritul poporului și al culturii ce ne-o râvnim¹⁵.

¹¹ Manuscris neseminat, Cluj-Napoca, 1978, p. 2.

¹² „Anuarul Școlii Normale Române Unite de Învățători pe anii școlari 1928/29 și 1938/39”, Blaj, Tipografia Seminarului Teologic greco-catolic, p. 62.

¹³ *Ibidem*, p. 63.

¹⁴ *Ibidem*, p. 64.

¹⁵ Moise Rusneac, *La fântâna din răzor*, Alba Iulia, 1995, p. V.

În anul școlar 1934/1935, profesorul Cherebețiu a primit titlul de profesor definitiv, în urma avizului favorabil al Mitropoliei Nr. 6929 din 14 decembrie 1933. Pe lângă orele de până acum de la Școala Normală, primește și ore de ansamblu instrumental, precum și 6 ore la Academia Teologică.

Abia în anul școlar 1936/1937, cu Ordinul nr. 87333/937, Ministerul îl recunoaște pe Celestin Cherebețiu ca profesor definitiv, dar, prin bugetul pe anul școlar în curs al Ministerului Educației Naționale, s-a suprimat catedra de vioară, aceasta contopindu-se cu cea de muzică.

În 15 septembrie 1937, E.S. Cardinalul E. Tisserant, însoțit de Excelența Sa Mitropolitul Dr. Alexandru Nicolescu al Blajului, a vizitat Școala Normală de Învățători. Cu acest prilej, corul școlii, dirijat de Celestin Cherebețiu, a executat piesele *Pe Stăpânul și Arhiereul nostru* și *Mulți ani trăiască!* și, la 26 octombrie 1937, cu ocazia semicentenarului lui Timotei Cipariu, a avut loc prima apariție în public a fanfarei școlii, instruită și condusă de Celestin Cherebețiu.

În perioada 4-7 noiembrie 1940, inspectorul general Nicolae Negruțiu l-a asistat pe Celestin Cherebețiu la mai multe ore de muzică, declarându-se foarte mulțumit de prestația profesorului. În acest an școlar, pentru prima dată, Celestin Cherebețiu a avut în catedră și 2 ore de fanfară, pe care le păstrează și în anul școlar 1941/1942.

În 19 noiembrie 1942, inspectorul pentru muzică Nicolae Lungu a inspectat învățământul muzical blăjean. A asistat la orele profesorilor Sigismund Toduță și Celestin Cherebețiu. În finalul procesului-verbal de inspecție, domnul inspector menționa: „Plec cu cele mai bune impresii de la această instituție cu care orice bun român se mândrește”.

Începând cu data de 1 februarie 1943, profesorul doctor Sigismund Toduță părăsește Blajul în favoarea Conservatorului din Cluj. Va fi urmat, în 1946, de Celestin Cherebețiu. Experiența acumulată de tânărul profesor în perioada blăjeană îi va fi de mare folos în activitatea pe care o va desfășura la Cluj, la Școala Normală de Învățători și, mai târziu, la Conservatorul „Gh. Dima”.

Prin întreaga sa activitate didactică, componistică și artistică, Celestin Cherebețiu și-a dobândit dreptul de a sta alături de marile personalități care au adus faimă școlilor Blajului de-a lungul timpului, parte a patrimoniului spiritual românesc.¹⁶

¹⁶ Adrian Solomon, Carmen Solomon, *Celestin Cherebețiu și Blajul*, Blaj, Editura Buna Vestire, 2011.